

Metsähallitus, Luontopalvelut

Elinvoimaa ihmisille ja luonnolle

METSÄHALLITUS

Vaikuttavuutemme kasvaa — turvataanko rahoitus?

Metsähallituksen Luontopalvelujen toiminnan vaikuttavuus jatkaa kasvuun. Tämän voi huomata julkisesta keskustelusta, asiakasmäärien ja luontomatkailun kasvusta sekä kävijäpalautteesta.

Luonnon merkitys suomalaisille näkyi hyvin itsenäisyytemme 100-vuotisjuhlissa. Ensimmäisenä maana maailmassa Suomi liputti luonnolle. Lisäksi Metsähallituksen Luontopalvelujen koordinoimiin ja laajan kumppaniverkoston toteuttamiin Luonnon päivät -tapahtumiin osallistui yli 300 000 ihmistä, ja näistä kahteen iloksemme presidenttipari. Suomi sai 40. kansallispuistonsa Hossan, ja kansainvälinen media noteerasi laajalti luonnon roolin osana Suomi 100 -juhlinta.

Kansallispuistojen käyntimäärät ylittivät viime vuonna ensi kertaa 3 miljoonan rajan. Kasvua edellisvuoteen oli 10 %. Luonto- ja historiakohteidemme paikallisuusvaikutukset nousivat vielä enemmän eli 11 % ollen 258 miljoonaa euroa.

Kävijät eivät ainoastaan jätä rahaa paikallistalouteen, vaan saapuvat kotiinsa hyvinvointia uhkuen. Heistä yli 87 % kokee vierailulla olleen melko tai erittäin paljon terveys- ja hyvinvointivaikutuksia.

Myös Luontopalvelujen hanketoiminta on vaikuttavaa. Vuonna 2017 vajaa puolen miljoonan euron sijoitus valtion budjettirahoitusta poiki yli 1,5 miljoonan euron ulkopuolisen osuuden luonnonsuojeluhank-

keisiin, joita toteutimme Euroopan unionin LIFE-rahaston tuella. Yhdessä kumppanimme kanssa muun muassa paransimme sisävesien tilaa, palautimme kosteikkoja ja paahdeympäristöjä niiden luontaiseen tilaan sekä edistimme saimaannorpan suojelua.

Luontokohteiden suosio ja sitä myötä luontomatkailu eivät kuitenkaan voi jatkaa kasvuaan, jos käyntikohteiden palveluvarustuksen laatuun ja hoitoon ei voida panostaa. Siksi Luontopalvelut on karsinut palveluvarustusta vähän suosituilla kohteilla, jotta kävijämääriltään vilkkaimpien kohteiden palveluja kyetään ylläpitämään.

Silti osa palvelu- ja opastusvarustuksesta on jo nyt huonossa tai heikentyvässä kunnossa. Korjausvelkaa onkin kertynyt luontokohteilla 44,2 miljoonaa euroa ja historiakohteilla 72 miljoonaa euroa.

Opastus- ja palvelurakenteiden ja kohteiden huollon ylläpidon haasteet on kyettävä ratkaisemaan, jotta voidaan turvata luontomatkailun kasvu sekä ainutlaatuisen kansallismaisuutemme arvot.

Timo Tanninen, luontopalvelujohtaja
Metsähallitus

Hyvinvoiva luonto – hyvinvoiva ihminen

Pallas–Yllästunturin ja Pyhä–Luoston kansallispuistot viettävät 80-vuotisjuhlia 2018. MIKKO KARJALAINEN / VASTAVALO.FI

Monimuotoisessa luonnossa kukoistavat lajit ja elinympäristöt. Rikas luonto on sosiaalisen, fyysisen ja psyykkisen hyvinvoinnin lähde. Luonto ja siihen liittyvät palvelut ovat myös Suomen suuri matkailuvaltti.

Metsähallituksen Luontopalvelut hoitaa ja suojelee kansallispuistoja sekä muita upeita luonto- ja historialkohteita kautta maan. Tarjoamme verovaroin hyvät peruspalvelut ulkoiluun. Innostamme ihmisiä luontoon ja luomme edellytyksiä matkailuun liittyvälle yritystoiminnalle. Kumppaniyrityksemme sitoutuvat luonnon kestäväen käytön periaatteisiin. Kävijät ostavat paikallisia palveluja ja tuovat taloudellista toimeliaisuutta.

Teemme yhteistyötä niin luonnon-suojelun kuin hyvinvointialan toimijoiden

kanssa paikallisesti ja valtakunnallisesti. Luontoympäristö lisää vastustuskykyä tauteja ja allergioita vastaan.

Saimaannorppakanta on elpymässä. Vähälumisina talvina yhä useampi poikasista syntyy pesään, jonka emo on tehnyt Metsähallituksen ja vapaaehtoisten Saimaannorppa-LIFE-hankkeessa kasaamiin apukinoksiin. TIMO SEPPÄLÄINEN

KANSALLISPUISTOT KAIKKIA VARTEN

Suomen 40 kansallispuistoa on perustettu upeimman luontomme suojele- ja nähtävyydenkohteiksi.

Kansallispuistoihin on kaikilla vapaa pääsy ihaillemaan luontomme aarteita rennosti retkeillen tai vaativasti vaeltaen.

Vuonna 2017 käyntien määrä ylitti 3 miljoonaa. Kävijöille kertyi kuntoa ja elämyksiä, lähiseuduille rahaa 206,5 milj. euroa ja työtä 2 055 henkilötyövuoden verran.

- www.luontoon.fi/kansallispuistot
- www.metsa.fi/suojelualueetjapaikallistalous

**0,5 milj. € valtion budjetti-
rahoitusta poiki 1,5 milj. €
ulkopuolista rahoitusta
luonnonsuojeluhankkeisiin,
joita toteutimme EU:n LIFE-
rahaston tuella v. 2017.**

Suot tarjoavat puhdasta vettä ja luontoelämyksiä. Hydrologia-LIFE-hankkeen suojelutoimien lähes 9 M € budjetista EU rahoittaa 60 %.

Tuloksellista suojelutyötä ja kysyntälähtöisiä palveluja

**Metsähallituksen Luontopalvelut vastaa koko Suomen luonnonsuojelu-
alueverkoston hoidosta ja käytöstä
valtion maa- ja vesialueilla. Tarjoamme
luonnossa liikkujille hyvät retkeily-
rakenteet ja asiakaspalvelun.**

Toimimme valtion budjettirahoituk-
sella ympäristöministeriön sekä
maa- ja metsätalousministeriön ja
eduskunnan ohjauksessa.

Täydennämme jatkuvasti tietoja uhan-
alaisten lajien ja luontotyyppien tilasta

◀ Harvinainen hämeen kylmän kukka
sai apua siirtoistutuksista Paahde-LIFE-
hankkeessa. JOUNI PENTTINEN

sekä kulttuuriperinnöstä. Keräämme
myös tietoa kohteiden käyntimääristä ja
palautetta asiakkailta. Keskitämme hoito-
toimet kustannustehokkaasti, jotta arvok-
kaat luontoympäristöt ja historialkohteet
säilyisivät ja ihmiset pääsisivät niihin
tutustumaan.

Hankerahoitus monistaa valtion rahan

Hanketoimintamme on laajaa. Tarvit-
semme kuitenkin valtion budjettirahoitusta
omarahoitusosuuteen. Sen moninkertais-
tamme hankerahoituksella.

EU:n LIFE-rahoituksen avulla toteu-
tamme suuria, monivuotisia luonnonsuoje-
luhankkeita kumppanien kanssa. Freshabit-

hankkeessa toimii Luontopalvelujen johdolla 30 kumppania sisävesien suojelun ja luontomatkailun edistämiseksi. Hydrologia-LIFE-hanke tähtää soiden, purojen ja lintuvesien turvaamiseen 103 kohteessa Natura-alueilla kautta Suomen 2017–2023. Paahde-LIFE kunnostaa auringonpaahdetta vaativien lajien elinympäristöjä mm. harjuilla ja hiekkarannoilla.

Hyödynnämme eri rahoitusmuotoja ja kumppanuuksia myös historiakohteiden ja palvelujemme kehittämiseksi.

Laajat palvelut kysynnän mukaan

Luonto- ja historiakohteisiimme tehdään yhteensä n. 6 miljoonaa käyntiä vuodessa ja luontokeskuksiin n. miljoona. Kohteisiin johdattavat suositut verkkopalvelumme Luontoon.fi ja Retkikartta.fi. Ylläpidämme retkeilyrakenteita kuten luontopolkuja ja laitureita, taukopaikkoja sekä autiotupia, hiihtolatuja ja kelkkailu-uria.

Palveluja kehitetään erityisesti siellä, missä luonnossa liikkujien määrät ovat

Raaseporin rauniolinna on suosittu tapahtumakohde, mutta vaatii jatkuvaa ylläpitoa.

VENLA LUOSTARINEN

suurimmat. Ostopalvelujen ja yhteistyöyritysten käyttöä on voimakkaasti lisätty palvelujen tuotannossa luontokeskusten hoidosta opastuksiin ja polttopuuhuollosta kunnossapitoon.

Osa palvelu- ja opastusvarustuksesta on kuitenkin huonossa kunnossa ja ylläpito vaatii panostusta suosituissa kohteissa. Korjausvelkaa on luontokohteilla yli 44 milj. euroa ja historiakohteilla 72 milj. euroa.

Metsähallitus on kehittänyt suosittun maastopyöräilyn reittejä kansallispuistoissa. SAARA AIRAKSINEN

Metsähallitus toimii aktiivisesti meriluonnon tilan selvittämiseksi mm. merialueiden 5 kansallispuistossa ja Merenkurkun maailmanperintöalueella. ESSI KESKINEN

Luontopalvelut ja Eräpalvelut

Metsähallitus on valtion maa- ja vesialueita hallinnoiva liikelaitos, jolla on sekä liiketoimintaa että julkisia hallintotehtäviä. Metsähallituksen Julkiset hallintotehtävät -yksikköön kuuluvat Luontopalvelut ja Eräpalvelut, joiden tulossopimus on yhteinen ja joiden toiminnasta raportoidaan kokonaisuutena.

Luontopalvelut

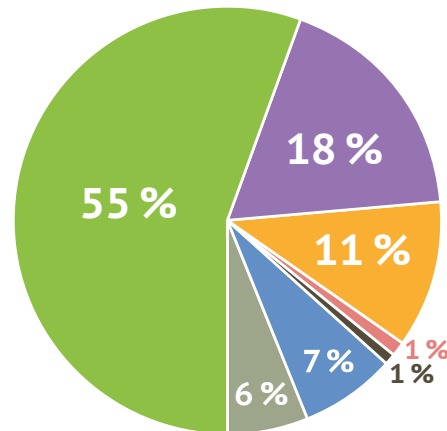
- hoitaa luonnonsuojelualueita sekä kulttuuriperintökohteita
- kerää tietoa suojelukohteista ja ylläpitää sitä paikkatietojärjestelmissä
- tarjoaa maksuttomat peruspalvelut retkeilijöille
- ylläpitää moottorikelkkailu-uria sekä myy kelkkailulupia
- osallistuu kansainväliseen luonnonsuojelutyöhön.

Eräpalvelut hoitaa valtion riistamaita ja kalavesiä, myy kalastus- ja metsästyslupia sekä vastaa erävalvonnasta.

Julkisten hallintotehtävien toimintakertomus on julkaistu osana Metsähallituksen vuosikertomusta: www.metsa.fi/metsahallituksenvuosiraportit

Julkisten hallintotehtävien rahoitus

Toiminta rahoitetaan pääosin valtion budjettivaroin. Tulorahoitus muodostuu mm. metsästys- ja kalastuslupa- sekä vuokratuloista.

- Ympäristöministeriö 34,0 milj. €
 - Tulorahoitus 11,3 milj. €
 - Maa- ja metsätalousministeriö 7,0 milj. €
 - Työ- ja elinkeinoministeriö 0,5 milj. €
 - Oikeusministeriö 0,8 milj. €
 - EU-hankerahoitus 4,2 milj. €
 - Muu rahoitus 3,6 milj. €
- Julkisten hallintotehtävien rahoitus 2017 yhteensä: 61,4 milj. €

Luontopalvelut 2017

Luontopalvelut saavutti eduskunnan asettamat tavoitteet hyvin. Esim.

- hoidimme tai ennallistimme luontotyyppejä 5 746 hehtaarin alalla (mistä 4 600 ha perinneympäristöjä)
- teimme lajiesiintymien tarkastuksia 6 400 kpl
- kunnostimme historiallisia kohteita ja kehitimme niiden matkailupalveluja
- kansallispuistojen käyntimäärä kasvoi edellisvuodesta 296 500 = 10 %.
- Luontoon.fi-verkkopalvelumme käyttäjien määrä nousi 2 miljoonaan ja Retkikartta.fi-istuntojen yli 4 miljoonaan.

Yhteistyösopimuksia luontomatkailuyritysten kanssa voimassa 606 kpl.

Tarjoamme hyödyllistä työtä avolaitosvangeille (n. 51 htv).

Vapaaehtoiset työskentelivät kanssamme 26 henkilötyövuotta.

www.metsa.fi/luontopalvelut
www.luontoon.fi
www.retkikartta.fi

Alueet

- 40 kansallispuistoa (uusimpana Hossa 17.6.2017), 19 luonnonpuistoa ja yli 700 muuta lakisääteistä suojelualuetta
- 12 Lapin erämaa-aluetta, 5 valtion retkeilyaluetta ja 3 000 muuta suojeluohjelma- ym. kohdetta
- n. 380 lailla suojeltua rakennusta tai rakennelmaa, n. 2 000 muinaisjäännettä.
- Luontopalvelujen hallussa on yhteensä 3,6 milj. hehtaaria valtion maita ja 0,8 milj. ha vesiä.

Käyntimäärät

- kansallispuistot: 3 104 700 käyntiä
 - valtion retkeilyalueet: 237 900 käyntiä
 - historiakohteet: 730 800 käyntiä
 - luontokeskukset 1 198 900 käyntiä
 - muut suosittu kohteet: 676 200 käyntiä
- Käyntimäärä 2017 yhteensä 5 948 500.**

Palvelut

Luontokeskusten ja maastopalvelujen käyttäjien asiakastyytyväisyys oli 4,3 (asteikko 1–5).

Ylläpidimme v. 2017 mm. yli 6 000 km retkeilyreittejä ja luontopolkuja sekä yli 2 000 kuivakäymälää. Taukopaikkojen karsinta suunnataan kohteisiin, joihin tehdään alle 3 % kaikista käynneistä.

Kansallispuistot, retkeilyalueet ja luontokeskukset houkuttelevat luontoelämyksiin kaikkialla Suomessa.

Työtä kautta maan

Luontopalveluja ja Eräpalveluja hoidetaan maakunnissa yhteensä n. 500 henkilötyövuoden verran. Työstämme hyötyvät myös paikalliset urakoitsijat sekä matkailu-, majoitus- ja ravitsemusyritykset. Vapaaehtoiset antavat suuren panoksen lajitiedon kerääjinä, luonnonhoitajina ja tapahtumien järjestäjinä.

Luontopalvelujen luonnonsuojelutyö on vaikuttavaa sekä tuloksiltaan että euroilla mitattuna. Työtä tehdään eri sidosryhmiä osallistaen ja uutta digitalisaatiota hyödyntäen.

PENTTI HYYTINEN,
PÄÄJOHTAJA, METSÄHALLITUS

METSÄHALLITUS on monipuolisen biotalouden edelläkävijä. Olemme valtion liikelaitos, jonka hallinnassa on kolmannes Suomen pinta-alasta. Hoidamme ja kehitämme vastuullisesti valtion omistamia maa- ja vesialueita siten, että ne hyödyttävät mahdollisimman hyvin koko yhteiskuntaa.

Metsähallitus-konserni

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ

Metsähallituksen hallitus

Pääjohtaja
Konserniyksiköt

LIIKETOIMINTA

**Metsähallitus
Metsätalous Oy**

Valtion monikäyttömetsien hoito, puun myynti ja markkinointi

**Metsähallitus
Kiinteistökehitys**

Loma- ja liiketontit, kaivannaiset ja hankekehitys

JULKISET HALLINTOTEHTÄVÄT

Luontopalvelut

Kansallispuistojen ja muiden luonnonsuojelualueiden hoito ja retkeilypalvelut, luonnon ja kulttuuriperinnön suojele

Eräpalvelut

Metsästys- ja kalastuspalvelujen tuottaminen, erävalvonta

Siemen Forelia Oy | MH-Kivi Oy

Metsähallituksen Luontopalvelut

luontoon.fi

TERVEYTTÄ LUONNOSTA

- Luontoretkillä stressi vähenee, kunto kohenee ja mieliala nousee.
- Jo 15–20 minuutin luontoilu laskee verenpainetta
- Yli 87 % kohteiden kävijöistä koki saaneensa paljon terveysvaikutuksia retkestä.
- Helppokulkuiset reitit, hyvät opasteet ja verkko-palvelut ohjaavat kaikenikäiset luontoretkeille.

TULOJA LUONNOSTA

- Jokainen veroeuro, jonka valtio sijoittaa kansallispuistojen palveluihin, palaa paikallistalouden hyödyksi noin 10-kertaisena.
- Luonto- ja historiakohteiden kokonaistulovaikutus paikallistalouteen yli 250 milj. € vuodessa.
- Hyvien retkeilypalvelujen myötä Suomi-brändi vahvistuu, ja maahamme tulee lisää matkailijoita.

TULEVAISUUTTA LUONNOSTA

- Hyvät palvelumme lapsiperheille, oppimisympäristöt kouluille ja vapaaehtoistyön tarjonta kutsuvat uusia kävijöitä luontoon.
- Aktiivinen luonnonhoitotyö säilyttää luontomme rikkautta osana maapallon luonnon monimuotoisuutta.
- Luonnossa liikkumisen merkitys terveydenhoidossa kasvaa.

Luontoon.fi-verkkopalvelustamme löytyvät retkineuvot niin vauva-perheelle kuin viikon vaellukselle ja tiedot esim. liikuntaesteisten palveluista.

Sivustolla esitellään myös hyvinvointiyhteistyön tuloksia ja selvityksiä. Tutkimusten ja hankkeiden myötä on jo käynyt ilmi, että luonto virkistää ja rauhoittaa, kuntouttaa ja kotouttaa.

www.luontoon.fi

www.luontoon.fi/retkeilynabc/terveyttajahyvintialuonnosta